

TA'LIM TARAQQIYOTINI RIVOJLANTIRISH VA YANGILASHNING MUHIM OMILLARI

Nurishev Nurberdi Novat o'g'li
Ajiniyoz nomidagi Nukus davlat pedagogika instituti
boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 3-bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada yurtimizda professional ta'lim tizimini ilg'or xorijiy tajribalar asosida takomillashtirish, boshlang'ich, o'rta va o'rta maxsus professional ta'lim bosqichlarini joriy qilish orqali malakali va raqobatbardosh kadrlar tayyorlash ham-da mazkur jarayonga oshirilayotgan ishlar muhokama qilinadi.

Tayanch so'zlar: Zamonaviy ta'lim, uyg'onish davri, uchinchi renessans, milliy ta'lim, siyosiy qarash, siyosiy bilimlilik, siyosiy axloqlik, siyosiy harakatchanlik.

Bugun Yangi O'zbekiston hayotining barcha sohalari chuqur islohotlar maydoniga aylangan. Bu jarayonda ijtimoiy sohaning asosi hisoblangan ta'lim tizimidagi o'zgarishlar haqida to'liqlanib so'zlamalikning iloji yo'q. Mamlakatimizda so'nggi yillarda ta'lim tizimining barcha bosqichlarini zamonaviy talablar asosida tashkil etish bo'yicha amaliy ishlar hal qiluvchi bosqichga kirdi.

Prezidentimiz ta'kidlaganidek: "Farzandlarimiz maktabdan qanchalik bilimli bo'lib chiqsa, yuqori texnologiyalarga asoslangan iqtisodiyot tarmoqlari shuncha tez rivojlanadi, ko'plab ijtimoiy muammolarni echish imkoni tug'iladi. Shunday ekan, Yangi O'zbekiston ostonasi maktabdan boshlanadi desam to'g'ri bo'ladi.

Ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning asosiy qismini, albatta, oliy ta'lim tizimidagi islohotlar tashkil etadi. Xususan, O'zbekiston Respublikasida oliy ta'limni tizimli isloh qilishning ustuvor yo'nalishlarini belgilash, mustaqil fikrlaydigan yuqori malakali kadrlar tayyorlash jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, oliy ta'limni modernizatsiya qilish, ilg'or ta'lim texnologiyalariga asoslangan holda ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlarini rivojlantirish uchun hamma choralar ko'rilmogda.

Hurmatli Prezidentimiz aytib o'tganlaridek eng katta boylik - bu aql-zakovat va ilm, eng katta meros - bu yaxshi tarbiya, eng katta qashshoqlik bu bilimsizlikdir. -Shu sababli hammamiz uchun ilg'or bilimlarni o'zlashtirish, china- kam ma'rifat va yuksak madaniyat egasi bo'lish uzluksiz hayotiy eh- tiyojga aylanishi kerak.

Taraqqiyotga erishish uchun raqamli bilimlar va zamonaviy ax- borot texnologiyalarini egallashimiz zarur va shart. Bu bizga rivojla- nishning eng qisqa yo'lidan borish imkonini beradi. Chunki intellek- tual va madaniy salohiyatning qanday noyob boylik, nodir iste'dod egalarini tarbiyalab kamolga yetkazishda hal qiluvchi ahamiyatga ega ekanini unutishga haqqimiz yo'q.

Ayni shu nuqtayi nazardan qaraganda, xalqlar tarixida o'ziga xos tub yangilanish davrlari borki, bunday zamonlarda muayyan millat dahosi, uning o'z salohiyatini namoyon etishga intilishi, yaratuv- chanlik faoliyati eng yuksak cho'qqilarga ko'tariladi. Nisbatan qisqa davrda erishilgan ulug' marralar jahon ahlini lol qoldiradi. Ayni bir xalq salohiyatining ulkan natijasi bo'lgan olamshumul yutuqlar esa, insoniyat tarixining yorqin sahifalariga aylanadi, dunyo sivilizatsiya- si taraqqiyotiga katta kuch va shiddat beradi.

Yer yuzidagi ba'zi xalqlargagina nasib etadigan bunday yuksak ko'tarilish va taraqqiyot zamonlarining o'ziga xos Uyg'onish, ya'ni Renessans davri, deb atalishining sababi ana shunda.

O'zbekistonda ta'lim islohotlarini amalga oshirish bo'yicha butunlay yangicha g'oyalar, yondashuvlar, tamoyillar va yo'nalishlarga asoslangan bosqichga qadam qo'ydi.

Shu sababli O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev tomonidan quyidagi vazifa qo'yildi: "Ta'lim islohotlari orqali O'zbekistonda yangi Uyg'onish davri, ya'ni Uchinchi

Renessans poydevorini yaratishni o'zimizga asosiy maqsad qilib belgiladik. Xususan, eng dolzarb vazifalardan biri sifatida professional ta'lim muassasalaridagi pedagog kadrlar malakasini oshirish tizimini ham-da o'quv metodik ta'minot bazasini xalqaro andozalarga muvofiq takomillashtirish ekanligi ta'kidlandi.

Mazkur ishni sifatli amalga oshirish uchun xorijiy ekspertlar, olimlar, amaliyotchilar va tajribali pedagog kadrlardan iborat malakali ekspertlarni jalb qilgan holda, ushbu turdagi muassasalarda o'qitiladigan mutaxassislik fanlari bo'yicha "Modulli o'quv dasturlarini ishlab chiqish texnologiyasi" metodik qo'llanmasini yaratish va ta'lim muassasalariga tatbiq qilish lozim bo'lishi aytiladi. Professional ta'lim sifatini oshirish, o'qitishning zamonaviy uslub va metodlari joriy etish, metodik ta'minotni oshirish uchun xorijiy ekspertlar, olimlar, tadqiqotchilarni jalb qilgan holda ijodiy guruhlar shakllantirish ham-da ular tomonidan ta'lim sohalar bo'yicha mutaxassislik fanlarini zamonaviy o'qitish metodikalari va uslublari bo'yicha ishlanmalar yaratish, nashr etish va ta'lim muassasalariga yetkazish zarurligi ta'kidlandi.

Ta'lim sifatini nazorat qilish davlat inspeksiyasi.

Ta'lim sifatini oshirish maqsadida 2019 yil aprelida O'zbekiston Prezidenti 2030 yilga qadar Xalq ta'limi tizimini rivojlantirish kontsepsiyasini tasdiqladi. Ta'lim infratuzilmasini yaxshilash va kengaytirish hamda o'qitish metodikalarini takomillashtirishdan tashqari, konsepsiyada talabalar o'zlashtirishini baholashning xalqaro tadqiqoti – PISA reytingiga ko'ra O'zbekiston 2030 yilga qadar jahonning 30 ta etakchi mamlakatlari qatoriga kirishi maqsad qilib qo'yilgan.

Haqiqatan ham, hozirgi vaqtda O'zbekistonda ta'lim-tarbiyaga, shu jumladan, maktabgacha hamda umumiy o'rta ta'lim, oliy va o'rta maxsus kasbiy ta'limni yanada rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Mamlakatimizda 2019-yilning oktyabrida O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi qabul qilindi. Ushbu hujjatga intellektual taraqqiyotni jadallashtirish, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash, ilmiy va innovatsion faoliyatni samarali tashkil etish ham-da xalqaro hamkorlikni mustahkamlash maqsadida fan, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini rivojlantirish singari vazifalar asos qilib olindi. Konsepsiya mazmuni mamlakatimiz oliy ta'lim tizimini isloh qilishning ustuvor yo'nalishlarini aks ettiradi.

Unda oliy o'quv yurtlarida qamrov darajasini kengaytirish ham-da ta'lim sifatini oshirish, raqamli texnologiyalar va ta'lim platformalarini joriy etish, yoshlarni ilmiy faoliyatga jalb qilish, innovatsion tuzilmalarni shakllantirish, ilmiy tadqiqotlar natijalarini tijoratlashtirish, xalqaro e'tirofga erishish ham-da boshqa ko'plab aniq yo'nalishlar belgilab berilgan. Bularning barchasi ta'lim jarayonini yangi sifat bosqichiga ko'tarish uchun xizmat qiladi va o'z samarasini berib kelmoqda.

Zamonaviy ta'limni rivojlantirish avvalambor biz uchun juda katta ahamiyatga ega bo'ldi chunki hozirgi kunda hamma innovatsion texnologiyalar asosida jadal rivojlantirish uchun juda katta o'zgarishlar va texnologik jihatdan tobora yurtimizda zamonaviy ta'limga bo'lgan ishlar soni oshmoqda. Shu bilan birgalikda ta'lim tarbiya jarayonini amalga oshirishda zamonaviy ta'limning o'rni juda katta ahamiyatga egadir xulosa shundaki biz yoshlarga ta'limni o'zlashtirish uchun juda katta yordam berib kelmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Mirziyoyev, Shavkat Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To'ldirilgan ikkinch nashri. Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2022.
2. Turg'unov S.T. "Ta'lim muassasalarini boshqarishda innovatsion faoliyat".
3. R.J. Ishmuhamedov, M.A.Yuldashev "Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar".
4. M.X.Baybayeva "Ta'lim tarbiya jarayonida innovatsion texnologiyalar".